

Munkásegyletem

A proletárdiktatura legsúlyosabb napjaiban megnyílt a Munkásegyletem. Egyelőre csak mint hatalmas demonstráció, mint annak a dokumentálása, hogy a tudomány építése és terjesztése a politikai helyzet pillanatnyi változásaitól függetlenül is folyik, de ebből a demonstrációból fog kinőni az az intézmény, amelynek hivatása lesz a társadalmi és politikai szituációktól mentes tiszta tudás fejlesztése és terjesztése.

A munkásegyletem a munkásosztályt akarja abban a tudásban részesíteni, amelynek a kapitalizmusban nem válhatott részesévé. Elsősorban természetesen arról a tudományról van szó, amely a kapitalizmus analizisét és bírálatát adta, amely a társadalmi fejlődés fogalmáról és menetéről egyedül elfogadható elméletet adott, amely a munkásosztály győzelmének feltételeit mutatta ki: a forradalmi marxizmusról.

A marxizmus tanításának célja: a tudatosítás.

A marxizmus mint tudomány, mint elmélet a kapitalizmus politikai és gazdasági erőinek meglátásából, észrevezéséből, konstataálásából fakadt. A marxizmus a munkásosztályban látta a társadalmi fejlődés hordozóját. Marx konstataált, tapasztalatilag ellenőrizhető tényeket, folyamatot jelölt meg anélkül, hogy ez a megjelölés egyúttal és világosan célkitűzés is lett volna. Marxnál a folyamat megjelöléséből önként következik a folyamat eredménye, végső célja és értelme. Cél és valóság nála egybefolyik.

Ha a munkásosztály részesévé válik a marxizmus tudományának, ha a társadalmi fejlődés irányával és értelmével tisztába jut, ha meglátja a saját hivatását, akkor ezzel a marxizmus automatizmusa, a fejlődés önmagából eredő és folyó folyamata öntudatosává válik a munkásosztályban. A munkásosztály viszi a társadalom fejlődését, és ha a munkásosztály tisztába jut azzal, hogy ő viszi a társadalom fejlődését és hogy mire vezet a társadalmi fejlődés, akkor maga a fejlődés válik automatikus folyamataiból öntudatos folyamattá, maga a fejlődés jut öneszméletre.

A munkásosztály osztályöntudata tulajdonképpen az osztálykülönbségek terméke. Így ez az osztályöntudat mindenkor a kapitalizmus fejlődésétől függött. A kapitalizmus békés fejlődési időszakában a munkásosztály forradalmi öntudata csekély volt. Minél inkább halmozódtak föl a kapitalizmus termelésének ellentmondásai, annál inkább nőttek az osztálykülönbségek és így, nőtt az osztályöntudat. Azonban ez az osztályöntudat, amely csak a kapitalizmus ipari koncentrációjának volt az önkéntelen és a munkásosztály akarától függetlenül létrejött eredménye, más, mint az az osztályöntudat, amelyben a fejlődés jut öneszméletre. A gazdasági ellentétek növekedése csak azt eredményezte, hogy a munkás és a tőkés között elkeseredettebb harc folyt a termelés hozadékáért, mint addig. Ez az osztályöntudat nem volt a munkásosztály társadalmi helyzetének és történelmi föladatainak átlatásából

3742
fakadó öntudat. Ez az öntudat csak a szakszervezetek táborának rovekedését eredményezte, a nélkül, hogy a munkásság *szocialista öntudata, forradalmi öntudata* hasonló arányban nőtt volna. Szigorúan meg kell különböztetni ezt az öntudatot, a munkásosztálynak ezt az érdekszolidaritását, ezt a szakszervezeti szolidaritását, attól a másiktól, amelyik az igazi osztályszolidaritás, amelyből a kommunista társadalom emberi szolidaritásának kell kinőnie.

Az osztályöntudatnak az előbbi, gazdasági formája nem kívülről jövő, nem a belátásnak és az értelemnek terméke. Ezt az öntudatot valóban csak a gazdasági erők vak törvényszerűségei hozzák létre. A proletárszolidaritás, a munkásság történelmi öntudata azonban nem ilyen egyszerű terméke, velejárója a gazdasági fejlődésnek. Ez az öntudat belátásnak, logikai folyamatnak az eredménye, amellet, hogy az osztályöntudatnak ez a két formája kialakulásuk szempontjából bizonyos mértékig összefügg.

A proletárság történelmi öntudatának kifejlődésénél nagy szerepe van, szinte döntő szerepe van a nevelésnek. A kapitalizmusban ezt a nevelési munkát nem lehetett elvégezni. A kapitalizmuson belül kifejlődött proletár-osztályöntudat csak szakszervezeti összetartozásnak az érzése volt, és nem viselte magán a világmegváltó jelleget.

A szocializmus állami propagandájának, és különösképpen a munkásegyletemnek hivatása az osztály-

öntudatnak ezt a fajtáját beleoltani a proletariátusba. Csak most, a proletariátus politikai hatalomra kerülésével válik lehetségessé egyúttal az igazi osztályöntudat. Hogy ez valóban így van, azt a proletariátus egyes, — és tegyük hozzá, — tulajdonító rétegeinek a viselkedése bizonyítja. A proletárdiktatúrát csupán a bérmozgalom egy fajtájának tekintették, és a diktatúrát létrehozó osztályöntudat nagyrészt ilyen szakszervezeti öntudat volt.

A munkásegyletem társadalomtudományi fakultása megtanítja, megérteti a munkássággal azt, hogy mi a szerepe és mi a hivatása. A kapitalizmusban ennek a történelmi hivatásnak a tanítása csak másodlagos szerepet tölthetett be a burzsoázia elleni nyers, gazdasági osztálygyűlölet propagálása mellett. De ma, amikor a burzsoázia politikai és gazdasági hatalma összeomlott és a társadalom vezetését átvette az uralgó osztályá szervezett proletariátus, már nem lehet helye ennek a nyers és öntudatlan gyűlöletnek.

A munkásegyletem már nem a folyamattal, a társadalmi fejlődés automatizmusával fogja megismertetni a munkásosztályt, nem a társadalmi valóságra, hanem a társadalmi fejlődés céljára fogja helyezni a fősúlyt. Meg fogja kezdeni azt a nevelő munkát, amelynek eredményeképpen a proletárszolidaritásból emberi szolidaritás válik. *Kulturát* fog propagálni, akkor, amikor *marxizmust* tanít.

Különösen fontos szerep ez ma, amikor féltő, hogy az osztályhadseréggel együtt fel fog lépni a militarizmus szelleme is. Meg kell előzni azt, hogy a proletárhadseregből mi-

litarista intézmény váljék, meg kell őrizni osztályintézménynek, és a proletárosztály ideológiájában kell megtartani. *Nem szabad, hogy ettől az ideológiától, ettől az osztályöntudattól, ettől a forradalmi világmegváltó öntudattól különböző öntudat,*

militarista szellem fejlődjék ki.

A munkásegyletem hivatása ennek elébe vágni és a hadsereget megtanítani a proletariátus és a proletár-ideológia számára.

A munkásegyletem hivatása megformálni az emberiség új arcát.

Vörös Újság 5/6